

Szerkesztő: Fieda:

Nagy-Becskek,

Zápolya-utca 1-6 szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagybecskerek, Zápolya-utca 1. hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Nagybecskerek, 1900.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felolós-szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

XXIX. évfolyam. 55. szám.

Egész évre ——— 48 bes.
Félévre ——— 24 „
Negyedévre ——— 6 „
Egy hóra ——— 2 „
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és hétfőnapok kivételével minden nap délután 5 órákor.

Csütörtök, március 8.

Fiume.

Budapest, március 7.

(P. C.) Fiume városnak huszonöt személyből álló küldöttsége, honfittarsaik dörgő evviva-ítól kísérvé, jelent meg a miniszterelnöknel, hogy post tot discrimina rerum a békét és a magyar kormány jóakarátát kérje. A voit podesta. Mayländer Mihály dr. maga vezette a küldöttséget s Batthyány Tivadar gróf fiumei képviselő is tolmácsolta a miniszterelnöknek a magyar kikötőváros érzelmeit és üzeneteit. E küldöttség megjelenése, élén az autonómisták fejével, kezesség arra, hogy a békét komolyan akarják, és hogy a fiumei reprezentanza hódol azoknak az elveknek, melyeknek a miniszterelnök multkori nagy beszédében oly határozott kifejezést adott.

Szell Kálmán miniszterelnök most is követelte a teljes lemondást minden szeparatistikus veletitársról s kereken kijelentette a küldöttségnek, hogy nem tárgyal és nem paktál senkivel. Fiumében sem pártokat, sem csoportokat nem ismer, ha nem csak egy hazafias lakosságot s azt az állást, melylyel Fiume a magyar állam testének kiegészítéseképpen bír. Kijelentette a miniszterelnök, hogy az ügy közjogi oldalához feltétlenül ragaszkodik s a magyar állam szuverenitásából semmit sem enged, de e felfogás keretében ő és a kormány szíves készséggel gyakorolja Fiume iránt mindazt a jóakaratot, melyre a magyar állam csak képes.

Az a körülmény, hogy a fiumei autonómisták önszántukból jöttek, hogy a miniszterelnök jóakarátát kérik s hogy Fiume lakossága örömdüvözlése bocsátotta utjára a küldöttséget annak jele hogy Fiume belátta hogy félrevezették s hogy a miniszterelnök beszéde megnyugvást és bizalmat vitt a fiumei lakosságba.

Az egész magyar sajtó őszinte örömmel üdvözlö a derék fiumeiakat Budapesten és a miniszterelnök kormányzati politikájának fényes sikerekképpen kell csó-

dálnunk azt, hogy aránylag rövid idő alatt képes volt megoldani ezt az összekuszált csomót és a megoldás körül egy jótát sem adott fel abból az álláspontból, melyet a magyar supremácia értelmében elfoglalt.

Valódi, kézzel fogható sikert vívott itt ki a miniszterelnök böles politikája, sikert, mely Magyarország lakosságának is megdobogtatja a szívét.

Roberts lord. Ama nagy siker után, melyet a 68 éves hős hadvezér, Roberts lord a délafrikai háboru szinterén elért, Európa közvéleményében lassu, de folytonos változás veheő észre, mely arra vall, hogy Európa lassanként tudatára jön annak a magas küldetésnek, melyet Anglia az afrikai kontinensen követ s melyet csak ugy teljesíthet, ha övé a hegemonia Délafrikában. A „Pester Correspondenz“ már az ellenségeskedések megkezdésekor hangsúlyozta azt a nagy feladatot, melyre Angolország vállalkozott, midőn elhatározta, hogy haladást és civilizációt visz a vad és félvad népek közé és az események folyamán ismételtlen állást foglalt az említett sajtóközeg az ellen, hogy a kontinentális sajtó a tényállás és a nyilvánvaló tények teljes félreismérésében a burok felé fordult rokonszenvével. A „Pester Correspondenz“ közölte az angol viszonyok legjobb ismerőjének, Vámbéry professzornak nyilatkozatait is, és e komoly hanggal legalább azt az egyet akarta elérni, hogy a helyzet és Nagy-Britannia akcióját tárgyilagosan vizsgálják és itéljék meg.

Roberts lord győzelme után, melyet Cronje, a legderekabb tábornok által vezetett burok fölött aratott s e hadvezérnek és hadseregének feltétlen kapitulációja óta fordulást történt az európai sajtóban s e tünet jelei már mindenféle észrevehető, de még gyakrabban találkozunk a sajnálat nyilvánításával a felett, hogy e győzelemmel még mindig nem fejezik be a háborut. Rendkívül figyelmenremelő és tekintetben a „Magyar Nemzet“ egy cikkelye, melynek következő márkáns passzusát közöljük: „... az emberiség bánatos szívvel látja, hogy Roberts

lord katonai erenyei megfordíthaták ugyan a harc kockáját, ámde a békét kivívni egyelőre nem lesznek képesek. Az angol és a bur álláspont annyira homlokegyenest ellenkezik egymással, hogy a fegyverzörgés alig szünhetik meg addig, a míg az egyik fél letiportan nem fekszik a földön. Oranje és Transzvál teljes függetlensége, Angolország feltétlen hegemoniája Dél-Afrikában, ez a tűz, meg a víz: soha egymással ki nem egyezhetnek. Az angol nemzet bámulatos méltósággal türte a szörnyü megpróbáltatást; és most, mikor maga felé fordította a hadi szerencse mosolygó arcát, hiába hivatkozunk nagylelkűségére és sürgetjük a békét az emberiség, Európa, Angolország érdekében. Az angol nemzet, mint a szerencsétlenség sötét napjaiban, ugy a marája nézve oly szerencsésen megváltozott helyzettel szemben szívósan ragaszkodik a maga elé tűzött célhoz.“

Es józan megfontolással, részreahajlatlan, de mélyre ható tekintettel itélve, Angolország ügyét méltónak kell tartani egész Európa rokonszenvére s Nagy Britannia elszántágát feltétlen elismeréssel kell dicséernünk és csodálnunk.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő mindennap reggeli 6 órától délig az urak részére nyitva van; hőlygek részére kedden és pénteken d. u. 5 1/2 óráig; ugyanazon napokon 6-10 óráig este urak részére is. A kád-fürdő egész nap este 7 1/2 óráig nyitva marad.

— Államhivatalnokok öröme. Tegnap vette kezdetét és ma ért véget annak a vegyes bizottságnak a tanácskozása, amely a nagybecskereki lakbér-viszonyok kipuhatólására lett kiküldve. Az általános drágaság, a bizottság egyhangu nözete szerint, a nagybecskereki lakbéréknél is tapasztalható s ezért a bizottság abban állapodott meg, hogy Nagybecskerek városát a vidéki városok V-ik osztályából a III-ik osztályba kéri és javasolja áthelyeztetni, amely osztályban a lakberek átlag 100 frttal magasabbak, mint a jelenlegiben minden egyes állami tisztviselőre és katonatisztre nézve. Az elfogadása

A „TORONTÁL“ tárcája.

Asszony.

Elt egyszer egy csodarut leány. Szörnyü, kinött, idomtalan testén ijesztőként ült a feje, melyet az alig vällig érő, ritka, fakó, kőcszinü haja borított. Kidülledt fakó szeme, formátlan nagy szája volt s az arcán egymást érte a sok ragya, folt, szeplő. Anyyira rut volt, szegény, hogy az emberek csak szánakozva és borzalommal tudtak ránézni.

A rut leányak pedig nagyon jó, nemes lelke volt és a szíve tele határtalan, forró, olt hatatlan vágyódással a szeretet után. Mindenki meghalt már, a kit vérségi kötelék fűzött hozzá, az idegenek pedig nem tudták szeretni a viszsztatásító rutsága miatt. Siralmas, szívetdermesztő magányosságban élt; ő maga futott, bujt az emberek elöl, kiknek arcán csak undort, vagy szánakozást látott, mikor velük beszélt. Buja a nagy, magányos, sötét erdőket, ahol egyedül lehetett a növényekkel és állatokkal és nem kellett senki előtt pirulni a rutsága miatt.

Egy napon, mikor az erdőben bolyongott, a bokrok közt egy eszméletlenül fekvő férfira talált. A lány nagyon megsajnálta, hozott neki friss vizet a patakából, hogy magához térítse, s mikor az meg a szemét sem nyitva ki, enni kért, hozott neki jó, édes gyümölcsöt a közeli fákról.

A férfi mohón evett és sóvár ajakkal itta a friss vizet. De a szemét azután sem nyitotta

ki. Vak volt. Elmondta, hol élt eddig, de a lány a hírét sem hallotta annak a falunak. Azután egyszer eltévedt és jött, jött, Isten tudja mióta, Isten tudja merre, és most itt van, Isten tudja, hol. Nem evett, nem ivott napok óta, menni sem birt tovább, hát befeküdt a fübe és érezte, aludni fog hosszasan.

A lány szomoruan hallgatta és a közben az járt az eszébe, hogy ez a férfi nem látja az ő irtózatos rutságát. Máskülöben undorral fordulna el tőle ez is, mint a többi.

A férfi a keze után nyult.

— Ki vagy te? Asszony vagy, azt halom a hangodról, mely édes és lágy, mint a pástorok fuvólájának hangja májusi éjszakák kon. Jó is vagy, mint a menybéli Szűz, azt is érzem. S csak most tanulom meg igazán átkozni a percet, mely elvette szemem világát, hogy nem láthatlak, nem gyönyörködhetem benned, mert bizonyára szép is vagy, mint az álomlátás.

A leány megremegett s vad, lángoló forróság kapott az agyába és szívébe. Soha sem hallotta, nem ismerte ezeket a részegítő szavakat. A férfi pedig megtapogatta a haját, arcát, vállait s folytatta:

— Látom a szépségedet így lezárt szemmel is. A hajad selymes, tömött s olyan szine van, mint a ragyogó aranyak, a szemed, mint az égen ragyogó csillag, az arcod, mint a hószinü lilium... Az ajakad, mint a kiömlő forró, piros vér, a termeted, mint az erdőben hajladozó fiatal jegenye. Hallgass rám. En szerettek tégedet. Ne kacagj ki engem, szegény nyomorultat. Hisz' te oly jó vagy. Szeress. Es

légy a hitvesem, tégy boldoggá, imádni foglak, mint asszonyt még nem imádtak.

A leány akkor már lázban reszketett. Valami égi csuda történt vele. Valami földöntuli, álomszerű, örült boldogság szakadt rá hirtelen. Semmivé lett, elveszett az eddigi lényé; a vad, csuf, utált, bujdosó teremésből királynő lett, ember-szerető szíve egészen az övé volt; s tündérszép királynő lett, aranyhajjal, csillag-szemekkel, liliumarccal. Mámoros önkívületében csókotta a földet, sirva, kacagva, örjögő hálával köszönte a csodavető Isten kegyelmét.

Aztán boldogok lettek. Nem mentek az emberek közé, ah, azt nem akarta a lány, fenn, a sötét sziklák és fák közt, a merre nem járt ember, ott raktak fészket. Es éltek, mint Adám és Eva... Övék volt az egész világ, övék volt az egész meny. Csak azért éltek, hogy egymást szeressék és boldogok legyenek. A férfi mindennap elmondta az asszonynak:

— Szép vagy, én üdvösségem; mint az álomlátás. A hajad csillámoló arany, a szemed ragyogó csillag, az arcod hószinü lilium, az ajkad meleg, piros vér, a termeted az erdőben hajladozó fiatal jegenye. Szép vagy és én szerettek, mint asszonyt nem szerettek még soha...

Gyermekeik is születtek, előbb egy fiu, aztán egy leány. Ezek szépek voltak, mint az apjuk és csak teljesebbé tették azt a tulvilági nagy boldogságot, melyben az a szerelmes ember-pár élt ott az erdők mélyén.

Egy napon aztán az állatok, melyek szelid, nyugodt bizalommal gyülekeztek a kis kunyhó köré, ijedt, vad rianással rohantak be a legvadabb sűrűségbe. Az uton egy idegen férfi jött.

és helybenhagyása ennek az indítványnak, természetesen a miniszteriumtól függ. A bizottság alapos s nagy munkát végzett, az összes lakbérvalomási iveket behatóan áttanulmányozta s csakis a tényleges állapotoknak megfelelőleg tette meg a lakberek emelésére irányuló javaslatát. A bizottság tagjai voltak: Szilágyi Albert vármegyei tb. főjegyző, Liszkay Bálint p. ü. titkár, Hausladen Mátyás városi számvevő, Wessely Rudolf cs. és kir. százados, Radics Vladimir cs. és kir. főhadnagy, Rumpf János honvéd százados és Teutschländer Agoston cs. k. hadbiztossági főhadnagy.

— A magyar ruha hódítása. Török-Kanizsáról írják, hogy az ottani és a józseffalvai olvasókör elhatározta, hogy március 15-én fényes ünnepséget rendez. Aláírási iveket köröztetnek, amelyeken a tagok és a szívesen látott közönség kötelezik magukat arra, hogy március 15-től kezdve magyar ruhában fognak járni. A szép és hazafias példa méltó arra, hogy másutt is kövessék. A hazafias ünnepély napján társasvacsorát is rendeznek.

— Utasítás a csendőrség számára. Az új bűnvádi perrendtartás életbeléptetése alkalmával gyökeresen át kellett dolgozni a csendőrség szolgálati utasítását. Ezt a munkát a belügyminiszterium, a honvédelmi miniszterium és az igazságügyi miniszterium vegyes bizottsága több hétig tartó tanácskozásain végezte el. A terjedelmes utasítás egészen, végleges szöveggel készen van és a napokban hivatalosan is meg fog jelenni. Az új utasítás szerint a csendőrséget csak mint karhatalmat veszik ezután igénybe a rendőri nyomozásoknál, melyeket tudvaleg az ügyészség vezet. És a városokban a csendőröknek ez a szerepe megszűnik. A csendőrség preventív és felfedező szolgálata azonban nincs érintve. A városokban is nyomozhat a csendőr, ha a büntény számai odanyulnak, vagy a büntettes odamenekül, de mindig az ottani rendőrhatalom tudtával. Az új utasítás az eddigi csendőrszolgálatot teljes összehangzásba hozta az új bűnvádi eljárással.

— Egy honvédőrnagy emléke. Megemlékeztünk mi is róla, hogy a zombolyai kaszinó az idén március 15-én leplezi le Maderspach Ferenc negyvennyolcas honvédőrnagynak emlékoszlopát s erre meghívta a család életben levő tagjait is. A Maderspach családnak különben nemcsak a zombolyai temetőben porladó honvédőrnagy révén fűződik emléke a szabadságharc idejéhez. A család egyik nőtagja, előkelő, igazi magyar asszony is martíromságot szenvedett abban a szomorú esztendőben s az ő esete kiáltó példája az akkor itt garázdálkodott osztrák katonák brutalitásának. Egy császári őrnagy követte el azt az embertelenséget, hogy Maderspachnét az utcán durva katonákkal levetkőztette s aztán a nyílt piacon sok ember szemeláttára megvesszőztette. Ennek az őrnagynak Gröber volt a neve és — ez még aktualisabbá teszi az eset föllevenítését, — testvérbátyja annak a

Gröber József nyugalmazott granicsár kapitánynak, ki a minap Temesvárott állítólag éhen, de valójában a szesz mértéktelen élvezetétől elpusztult.

— Egy csendőrmester kiténtetése. A király Bohár Mihály II. csendőrkerületbeli őrmesternek, ki jelenleg a bánlakai őrs vezetője a koronás ezüst érdemkeresztet adományozta. A hivatalos rendeleti közlönyből csak ennyit lehet megtudni, magáról a kiténtetés okáról, vagy a kiténtetett érdemeiről egy szóval sem emlékezik meg. Pedig ennek a kiténtetésnek érdekes háttere van. Ezzel a kiténtetéssel nyert végleges befejezést az új-szt.-annai zendülés, mely a csendőrségnek véres kimenetű beavatkozását tette szükségessé. Ezelőtt másfél esztendővel történt — mint emlékeztet — Uj-Szt. Annán bírói választásnál a felizgatott tömeg megtámadta a választást vezető főszolgabíró és a többi jelen volt hatósági közeget. Az új-szt.-annai csendőrség, élükön a most kiténtetett Bohár Mihály őrmesterrel kivonult a szorongatott főszolgabíró oltalmára. Az összegyűlt mintegy 500 főnyi tömeg már a községhezát akarta megrögni, a mikor a csendőrség erőszakos munkájában feltartóztatta. A tömeg a csendőrség felszólítására sem omlott szét, sőt a csendőrséget is megtámadta és közülök néhányat kövekkel megsértett. Ekkor Bohár őrmester a hatósági közegek és csendőrség megoltalmazása és a hatósági tekintély megővése miatt a tömeg közé lövett. A tömeg szétfutott, a fegyverhasználatnak azonban két emberélet áldozatul esett és több súlyos sérülés történt. A csendőrhadbíró és az aradi törvényszék által megejtett vizsgálat során ez a fegyverhasználat jogosnak találtott és ebből kifolyólag Bohár őrmestert a zendülés alkalmával tanúsított bátor és katonás fellépéséért, valamint a fegyver becsületének megővéseért, ugyancsak a felbomlott közrend gyors és tapintatos helyreállításáért, felsőbb helyről történt előterjesztés alapján a király a koronás ezüst érdemkeresztet tüntette ki.

— Királysértő földbirtokos. A múlt év május 6-án Gulyás József és Sebestyén József torontáltordai lakosok az utcán beszélgettek, a mikor arra ment Flesch Sándor földbirtokos. Sebestyén megszólította:

— Olvasta a Népszózlójában, hogy ő felségének hadat üzentek, de ő nem fogadta el a kihívást, hanem inkább leköszön a trónról s átadja az uralkodást — Rudolf hercegnek?

Flesch nevetett ezen a bárgy beszéden.

— Hát kendtek még mindig nem hiszik, hogy Rudolf trónörökös meghalt? kérdezte.

— Nem bizony.

— No, csak addig éljenek, a mig Rudolf él, akkor nem élneek egy percig sem.

Gulyásék, a kik a községben lakó szocialisták vezetői voltak, két nappal később azt a följelentést tették Flesch ellen, hogy itt le nem irható szavakkal káromolta a királyt. A tárgyaláson azonban bebizonyult, hogy Gulyásék azért haragudnak a földbirtokosra, mert megtiltotta nekik, hogy a telken levő kutról hordják a vizet s a budapesti törvényszék fölmentette a vádlottat. A tábla ezzel ellentétben egy hónapi fogházzal sújtotta. A kir. kuria megerősítette a törvényszék ítéletét.

— Adóhivatali sikkasztás. F. hó 5-én reggel hét órakor hirtelen elhunyt Korek Ernő zombolyai adótárnok. Mivel a nála levő pénztári kulcsoknak sem az I., sem a II. példánya elő nem került, dacára a legszorgosabb kutatásoknak, az államépítészeti hivatal által kiküldött szakértő és a nagybecskereki pénzügyigazgatóság kiküldöttje előtt tegnap felnyitották a pénztárt s a nagyjában való rovancsolás után megállapították, hogy 60.500 korona hiányzik. Ez a hiány csupán a bevételi és kiadási naplók végösszegeinek összehasonlítása után lett megállapítva, az évek sorára visszanyúló vizsgálat azonban többet is deríthet ki, ha csakugyan a hirtelen elhalt tárnok volt a sikkasztó. Korek idős ember volt és már régen van az állam szolgálatában, mindig pedánságig pontos és takarékos tisztviselőnek ismerték, ezért valószínűnek látszik a feltevés, hogy a kulcsokat az elhunyttól a fiatal ellenőr szerezte meg, ez vette ki a hiányzó összeget a pénztárból, amiért is az ellenőrt ma reggel letartóztatták. A többit a lázasan folyó vizsgálat van hivatva kideríteni.

Zombolya. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A sikkasztás híre óriási feltűnést kelt községünkben. Korek az utóbbi időben rendes életmódot folytatott ugyan, de ezelőtt néhány évvel feltűnően költözött, ami éppen nem állott arányban a fizetésével. A mai napon ide érkezett Orosz Pál, a nagyikindai törvényszék vizsgáló bírása, aki Török zombolyai aljegyzővel együtt folytatja a vizsgálatot. A nagybecskereki pénzügyigazgatóság részéről Nagy Árpád titkár van jelen. A vizsgálóbíró Schwarz Kálmán pénztári ellenőrt vizsgálati fogságba helyezte, hogy annál könnyebben lehessen megállapítani, vajjon régi, rendszeres sikkasztásról van-e szó, avagy Korek hirtelen halála és egy utóbbi sikkasztás között van valami összefüggés? Eppen ezért Koreket ma exhumálni fogják, mert egyre jobban terjed az a nézet, hogy az adótárnok öngyilkosságot követett el.

— Tejszövetkezetek. A vajtermelésre berendezett falusi tejszövetkezek 1899. évi működését feltűnő táblázatos kimutatás, melyet a földmívelési miniszterium országos tejszövetkezési felügyelősége állított össze, élénk bizonyítéka annak, hogy mily fogékony a mi földmívelő népünk a szövetkezés hasznos eszméjére. A tejszövetkezetek alakítására és létesítésére a földmívelési kormány s ujabban különösen Darányi földmívelési miniszter azért helyez nagy súlyt, mert a termelési és értékesítési szövetkezésnek ezen ága lényeges és kiegészítő

Különös, bő, fekete öltözete volt és pápaszemet viselt az orrán. Egyenesen a kis kunyhó felé tartott, melyet szerelmesen ölelt a virágzó ákác és orgona. Szomjas volt szegény, csak egy pohár vizet kért. Valami nagyon, nagyon bölcs, tudós ember lehetett, mert mikor meglátta a férfi világtalan szemét, rögtön hozta a tászkáját, előszedett belőle olyan furcsa dolgokat, a minőket még nem láttak ott a kunyhóban és össze-vissza vizsgálta velük a vak ember szemét. Aztán összezecsapta a kezét.

— Vétekzetek ti — mondta — vétekzetek, hogy nem mutattátok ezt előbb valami tudós embernek. Ime, ez a szép, ifju, életerős férfi hosszú éveken át élt világtalanul, pedig gyermekjáték segíteni a baján.

Mindketten megrezzentek, az asszony is, a férfi is. A férfinak biborpiros lett az arca s a szíve hevesen, örült erővel kezdett verni az öröm miatt. Az asszony elfehéredett és megállt a szivverése. A bölcs férfi pedig leültette a vakot, sokféleképpen összevagdosta a szemét, sokféle kenőcsöt kent rá. Azután bekötözte szoroson és így szólt:

— Ne nyuljatok a kötéshez, mert ha hozzá nem értő kéz ezt megmozdítja a seben, minden el van rontva s akkor többé nem tudok segíteni. De így, holnap ilyenkor eljövök, le veszem a kötést és te fiam úgy fogsz látni, mint akárki.

Az aggastyán elment s a vak férfi leborult a földre, zokogó hálával csókolgatva annak lábnyomait... Hívta az asszonyát, örüljön az is vele, de nem jött. Kérte a gyermekektől:

hol van anyátok s ezek azt mondták, nagyon sok dolga van szegénynek, nagyon.

Az asszonyt pedig valahol félrebuja lelte a hideg, gyötörte a láz. Káprázó szeme előtt tűzvörös betűkkel lángolt, fülébe harsogó erővel zugott ez a pár szó: „és te fiam, úgy fogsz látni, mint akárki.“ Igen, látni fog. Látni az eget, a földet, a világot, a gyermekeit. És azt is látni fogja, hogy a csillám aranyhaj, melybe annyiszor temette arcát gyönyörűséggel, — csuf, fakó kóc... Hogy a csudaszép csillagszemek, melyekről álmodott, szintelenek, kifejezéstelenek; a lilomarc, melyhez annyiszor szorította arcát szerelmesen, — rut, ragyás, szeplős; az ajak, melyet annyiszor csókolt lázzal, mámorral, — undorító, a test, melyet annyiszor ölelt szenvedelmesen, kéjjel, — visszatartóan idomtan. Látni fogja mind ezt. S mit érez akkor?...

De nem fogja látni. Bűnös örület fogta el az asszony lelkét. S éjszaka, mikor mindenki aludt, nyugton, csöndesen, ő odalopódzott az ura fekvőhelyéhez... Mert megvilant emlékezetében az aggastyán szava: „ne nyuljatok a kötéshez, mert akkor el van rontva minden“... Hát ki tudja meg reggel, hogy nem-e álmban bontotta le fejről a férfi? Bűnös örület fogta el az asszony lelkét...

De mikor hozzáfért, — ah, pedig oly nesztelenül tévte ezt, akár a gonoszlélek, — mégis megrezzent a férfi... Ebben volt. S megfogta a kezét.

— Te vagy — én üdvösségem? — Eljöttél ugy-e, hogy örvendj velem... Holnap, holnap... Mily jó az Isten! Látni fogom az

eget, földet, csillagok ezrit, látni kis hajlékunkat, gyermekeinket... És téged, szépséges tündéraszonyom. Mily boldog leszek! S ha eddig szerettelek, hogy foglak szeretni ezután! Hát nem hallgatsz rám? Hát elmegy? Hova?

Az asszony fölibe hajolt, megcsókolta. Halálsikoltás volt a szava, a mint felelte:

— Aludni. Jó éjszakát.

Ment. Az ajtónál még egyszer visszafordult, egyik kicsinye álmában szólította. Nézte őket, az östermészetnek valami hatalmas, parancsoló ereje vonta feléjük, de egy gonosz szellem iszonyu hatalommal ütötte ki a vak, feneketlen sötét éjszakába...

Futott, futott. Míg a zugó folyóhoz ért, már majdnem belerohant a fekete hullámok közé, de riadva hátrált innen is. Nem lehet. Kifoghatják a holtestét, megmutathatják a szerelmeseknek: ez volt a te asszonyod. Nem lehet...

Futott, futott tovább. Fölrohant a legmagasabb szikla tetejére s onnan vetette magát a legsötétebben távolgó legmélyebb örvénybe. Ott összetört, semmivé lett, elveszett örökre.

A férfi pedig, a ki visszanyerte szeme világát, mikor ezüstszakállu aggastyánná öszült, akkor is regélt gyermekeinek az édesanyjukról, a kinek dus aranyhaja, csillagszeme, lilomarca volt és epekedett a halála órájáig az asszony után, a kit nem láthatott soha sem, a ki pedig szép vala, miként az álomlátás.

Pap Mariska.

részt képezvén a korszerű mezőgazdaságnak, azzal a legsorosabb kapcsolatban áll, s mert ezen szövözetekkel a kisgazdák érdeke van leginkább és közvetlenül szolgálva. Oly községekben, melyekben tejszövetkezet alakul meg, rövid idő alatt megváltozik a külterjes és egyoldalu gazdasági üzem. Nemcsak belterjesebbé válik az, hanem fellendül az állattenyésztés, a termelés többoldalu lesz. Beáll a takarmánytermelés szükségé, melyet kielégítve a termelés egyéb ágai is virágzásnak indulnak, és a mi nemzetgazdasági szempontból a leglényegesebb és első helyen említendő, beállott a megcsökkent talajerő pótlásának a lehetősége. A nekünk megküldött érdekes statisztikai összeállításból közöljük a Torontálvármegyére vonatkozó adatokat. Torontálvármegyében ugyanis községi tejszövetkezetek vannak Billéden 100 taggal 170 üzletrészszel, Bogároson 120 tag 226 üzletrészszel, Csenén 47 tag 108 üzletrészszel, Grabácson 188 tag 370 üzletrészszel, Gyertyámoson 164 tag 186 üzletrészszel, Jánosföldön 179 tag 225 üzletrészszel, Kis-Komlóson 47 tag 107 üzletrészszel, Kis-Tószegen 59 tag 90 üzletrészszel, Magyar Szent-Mártonban 59 tag 80 üzletrészszel, Nagy-Oszón 93 tag 170 üzletrészszel, Nagy-Szent-Miklóson 76 tag 142 üzletrészszel, Nagy-Teremián 247 tag 288 üzletrészszel, Nagy-Tószegen 96 tag 174 üzletrészszel, Szécsányban 95 tag 219 üzletrészszel, Új Pécsett 206 tag 428 üzletrészszel, Zichyfalván 65 tag 140 üzletrészszel, Zombolyán 110 tag 315 üzletrészszel. Az egész ország területén a községi tejszövetkezetek bevétele a múlt 1899. évben 327.202 korona volt.

Szinészet Nagybecskerekén. Szalkay Lajos színtársulata kedden bucsuzott el a székesfehérvári közönségtől, a mely viharos órációkban részesítette kedvenceit. A páholyokból, a földszintről csak egy röpültek a színpadra a virágok s mikor Szalkay igazgató beleszólt egy mondasába, hogy „bucsuzzunk gyerekek, holnap úgy is elmegyünk, — száz meg száz hang kiáltotta fel: — Ne menjenek, maradjanak, ne hagyjanak itt bennünket!

A teljes társulat egyébként ma reggel érkezett meg s ezzel új élet vonult a városba. Az utcákon mindenfelé borotvált arcú uri emberek nézték kíváncsian a kapuk alját, hogy merre is van üres lakás? A legtöbbször azonban már kész otthonra talált, mert Krémer Sándor, az ezerekezű titkár soknemű elfoglaltsága mellett még erről is gondoskodott. Az előadások, mint már említettük, ma este kezdődnek a „Görög rab-szolgá“-val. Holnap „Tosca“ kerül színre Holéczy Ionával, Kalmár Gyulával, Déry Bélával a főbb szerepekben. Szombaton megint újdonságot látnak a nagybecskerekiek. A „Kis szökevény“, a Népszínház egyik legújabb nagy angol operettje, a mely diadalmasan járja jelenleg körül a vidéki színházakat, bizonyára telt házat vonz nálunk is. Vasárnap délután gyermekelőadás lesz, este pedig Bokor József híres „Kuruczfang“-ja ad alkalmat a népszínmű-személyzet bemutatkozására. A Rákóczy korabeli darab, a mely először hozza színpadra a kurucdalokat, nálunk sem fogja eltéveszteni hatását. Bérelni egyébként folyton lehet, a mennyiben néhány első emeleti páholynak még nincs állandó gazdája.

Születések 1899. évben. Báró Pachtenkirch Oszkár anyakönyvvezető ur szíveségéből közöljük a múlt évi születések következő statisztikáját: Az 1899. év folyamán a nagybecskereki anyakönyvi kerületben bejegyeztetett 980 születés, ebből halva született 12, külföldön született és utólagosan anyakönyvvezetett 3, marad tehát 965 születés; a lakosság számát a Muzslyával együtt 24000-re számítva, esik ezer lélekre 40,2 születési eset.

Nemük szerint megkülönböztetve született 510 fiú (52%) és 470 lány (48%); törvényes házasságból származott 875 gyermek, azaz 89,2%, míg 105 újszülött, tehát 10,8% törvénytelen leszámazású.

A bejegyzett gyermekek közül az 1899. év folyamán meghalt 156 (15,9%), tekintetbe véve a gyermekek nemét, a halálozási arány a fiukra nézve meglepően hátrányos, mert az elhaltak között van 97 fiú (64%) és csak 59 lány (36%). Az elhaltak között volt 133 törvényes leszámazású, vagyis a születéseknek 15,3%, a törvénytelen szülötteknek 22,8 százaléka, azaz 23 meghalt.

A különböző vallásfelekezetek szerint felosztva a következő számokat nyerjük:

Római katolikus született	588	vagyis	60	%
Görög keleti	316	"	32,3	"
Izraelita	30	"	3,1	"
Agostai evangélikus	27	"	2,8	"

Evang. református született	16	"	1,6%
Görög katolikus	2	"	0,2
Unitárius	1	"	"

Tekintetbe véve a szülők foglalkozását, született:

1. Napszámos, cseléd vagy szolga gyermeke	439	=	44,8%
2. Földműveléssel vagy állattenyésztéssel foglalkozó	205	=	20,9
3. Kereskedő, iparos és ezek segédei	266	=	27,1
4. Ertelemi osztályból	70	=	7,2

Az előző 1898. évvel összehasonlítva, a halálozási arány valamivel nagyobb volt 1899-ben, míg a tényleges születések száma 5-tel több volt, különben a százalékok igen csekély eltéréssel megmaradtak.

KÖZGAZDASÁG.

Takarékpénztári közgyűlések.

Március 18. A Toráki hitelszövetkezet mint az orsz. közp. hitelszöv. tagja rendes közgyűlése.

Március 22. A „Fényi takaré- és előlegezési szövetkezet“ IV. évi rendes közgyűlése.

Március 29. A „Torontál-Tordai hitelszövetkezet“ rendes évi közgyűlése.

x A Horgony Pain-Expeller igazi, népszerű háziszerré lett, mely számos családban már több mint 27 év óta mindig készletben van. Hátfájásnál, csipfájdalom, fejfájásnál, köszvénynél, csuznál stb.-nél a Horgony-Pain-Expellerrel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatásuaknak bizonyultak, sőt járványkórnál, minő: a kolera, bányóhasfolyás, az altestnek Pain Expellerrel való bedörzsölése mindig igen hasznosnak bizonyult. Ezen kitűnő háziszerről eredményesen használtott bedörzsölésként az influenza ellen is és 40 kr., 70 kr. és 1 fnt üvegenkénti árban a legtöbb gyógyszerárban készletben van, hanem bevásárlás alkalmával mindig határozottan: mint „Richter féle Horgony Pain Expeller“ vagy „Richter féle Horgony Liniment“ kérendő és a „Horgony“ védjegyre kérünk figyelni.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése március 8-án.

Budapest, március 9. (A „Torontál“ eredeti táv.) A képviselőház mai ülésén folytatva a kereskedelemügyi tárca költségvetésének tárgyalását.

Polónyi Géza és Sággy Gyula felszólalása után

Rakovszky István zárt ülést indítványoz, a mit elnök el is rendel.

A zárt ülésben Rakovszky felvetette a választási alap kérdését.

Fejérváry báró honvédelmi miniszter kijelenti, hogy báró Bánffy 1898-ban tényleg akart választásokat rendezni, de később elállt e szándékától.

Erre felállt Ugron Gábor és kijelentette, hogy a Vaterlandnak szóló tudósítást ő küldötte meg.

A kijelentés érthető izgatottságot okozott, a képviselők csoportokba verődve vitaták meg a dolgot, úgy, hogy a tanácskozás folytatása csaknem lehetetlenné vált.

A jobboldal viharos pfnj! zabombán! kiáltásokkal fogadta a kijelentést.

A láрма után felszólt Széll Kálmán miniszterelnök; kijelenti első sorban, hogy nem barátja a zárt üléseknek. Elítéli ezt a zárt ülést is, de kénytelen belemenni, mert semmi ok sincs rá, hogy valamit eltussoljanak. Szóla szerint mindenki tudja, hogy a pártkassza irattári kezelés alatt állt és így van ez a jelen esetben is. A volt miniszterelnök egyénekenkénti átadást a dolog természeténél fogva nem teljesíthetett, mert az akták, mint újból felemlíti, irattári kezelés alatt állanak és a fennálló szokások szerint ezen alap sem át nem adatik, sem át nem vétetik.

Ez függő tétel, a mely havonként, ráta szerint utalványoztatik s az a tisztviselő veszi át, aki évek óta kezeli.

Gajári Ödön azzal kezd, hogy Rakovszky súlyos vádakkal illeti őt, mert magáévá tette Bánffy ügyét. Ugron, ha nyílt sisakkal lép fel, vagy legalább is kellő időben bír erkölcsi bátorsággal, hát már négy nappal előbb megtehetette volna a mai nyilatkozatát. Ha azonban most tette is csak meg, kérde, fenntartja-e továbbra is állításait.

Ugron Gábor azzal védekezik, hogy a Vaterland kiszínezte és megtoldta az ő tudósítását, annélkül, hogy az ő beleegyezését erre kikérte volna. Az ő nézete szerint az eddig Bánffy érdekében megjelent nyilatkozatokban nem foglaltatik határozott cáfolat, csak a tények körülírása. Bánffy gentleman kijelentése tisztázhatná csak teljesen az ügyet.

Rohonczy Gedeon igen éles szavakkal támadja Ugront s mindenképpen, a leghatározottabban elítéli a támadásnak ezt az orv módját. (A jobboldalon óriási éljenzés és taps.)

Budapest, március 8. (A „Torontál“ ered. táv. Feladatott d. u. 3 óra 20 perckor.) A képviselőházban meg mindig a zárt ülés folyik, a mely valószínűleg el-tart a késő esti órákig.

Pus'apor a levegőben.

Budapest, márc 8. (A „Torontál“ ered. táv.) A fővárosban mindentűt csak arról a szenzációról beszélnek, a mely a mai ülésen pattant ki.

Eltéktelve ezen dolog politikai részétől, Gajári és többeknek a Vaterland cikke szerzőjéről tett becsmérő nyilatkozatai miatt a lovagias ügyek egész sorozatára van kilátás.

A burokat megverték.

Budapest, márc. 8. (A „Torontál“ ered. táv.) Roberts tábornok tegnap Osfonteinél teljesen szétverte a burokat, a kik visszavonultak, ott hagyva a csatatéren egy ágyut, nagy takarmányt és a sátrakat. French üldözi őket. Az angolok vesztesége 50 ember. A megvert bur sereg számát 10.000-re becsülik.

Cronje a Szent-Ilona szigetén.

Budapest, márc. 8. (A „Torontál“ eredeti táv.) Londonból jelentik: Az angol kormány elhatározta, hogy Cronjé és katonáit Szent-Ilona szigetére deportálják és a háboru befejezéséig ott tartják.

Budapesti gabonátözsde.

Budapest, 1900. március 8

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései.

B u z a	kilós	50 kilogr. ára		kilós	50 kilogr. ára		
		kor-20	kor-10		kor-20	kor-10	
Bánsági	6	75	7,30	7,45	80	7,80	7,95
Tiszavidéki	„	76	7,45	7,65	80	7,85	8,10
Pestvidéki	„	76	7,25	7,45	80	7,85	8,—
Bácskai	„	78	0,—	0,—	80	0,—	0,—

R o z s	uj	elsőrendű	kilós	
			70-72	6,25-6,35
„	„	másodrendű	—	6,10-6,20
„	„	takarmány	60-62	5,65-5,70
„	„	égetni való	62-64	5,45-5,55
„	„	sőrfőzésre való	64-66	0,—-0,—
Z a b	„	„	89-91	5,35-5,45
Tengeri	„	bánsági	—	4,85-5,20
„	„	másnemű	—	0,—-0,—

Határidő-üzlet.

Budapest, márc 8. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) Buzában a kínálat kielégítő, vételkedv lanyha, az árak tartósak. Kötetett:

Buza 1900 áprilisra	7.43--7.44
Buza 1900. szept-re	7.68--7.69
Rozs áprilisra	6.26--6.27
Zab áprilisra	4.90--4.91
Tengeri 1900. májusra	5.12--5.13

Dr. Brájler Lajos távollétében a szerkesztésért felelős Mayer Rezső.

Vonatok érkezése és indulása

Nagy-Becskerekre, illetve Nagy-Becskerekéről

Érvényes 1900. március hó 1-től.

Érkezik:

a) a nagybecskerek-bégaparti (thév.) pályaudvarra:

Zombolyáról: délelőtt 9 óra 15 p.; este 8 óra 34 p.

Pancsováról: reggel 7 óra 45 p.; délután 5 óra 18 p.

Temesvárról: délután 12 óra 55 p.; este 8 óra 34 p.
éjjel 10 óra 18 p.

Verseczről: délelőtt 9 óra 15 p.; este 8 óra 34 p.

Alibunárról: este 8 óra 34 p.

Zombolyáról: (keskenyvágányu vonalon) délelőtt 11 óra 20 p.

Csösztelekről: (keskenyvágányu vonal) reggel 6 óra 24 p.
(csak minden kedden, pénteken és vasárnap).

b) a nagybecskereki (nkubvt) pályaudvarra:

Budapest—Nagy-Kikindáról: reggel 7 óra 52 p.; délután 4 óra 45 p.; éjjel 10 óra 22 p.

Indul:

a) a nagybecskerek-bégaparti (thév.) pályaudvarról:

Zombolyára: éjjel 2 óra 15 p.; délután 4 óra 36 p.

Pancsovára: reggel 8 óra 28 p.; délután 5 óra 30 p.

Temesvárra: éjjel 2 óra 15 p.; délelőtt 9 óra 24 p.; délután 4 óra 36 p.

Verseczre: reggel 5 óra 59 p.; délután 4 óra 36 p.

Alibunárra: reggel 5 óra 59 p.

Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) délután 5 órakor.

Csösztelekre: (keskenyvágányu vonal) délelőtt 11 óra 30 p. (csak minden kedden, pénteken és vasárnap).

b) a nagybecskereki (nkubvt) pályaudvarról:

Nagy-Kikinda—Budapestre: reggel 5 óra 45 p.; délelőtt 11 óra 49 p.; este 7 óra 05 p.

Hirdetések.

549. tkvi szám 1900

241—1.1

A Budapesti kir. keresk. és váltó törvényszék megkeresése a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete végrehajtónak Bozsitovác Pája végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében.

Végzés.

A budapesti kir. kereskedelmi és váltó-törvényszéknek 1899. évi december 29. én 140272. sz. a kelt megkeresése alapján a kumáni 2980. sz. tjkvi ingatlanokra az 5270. tkvi 1895. sz. végzéssel a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete javára 1100 kor. erejéig bekebelezett zálogjogra a végrehajtási jog 181 korona 50 fillér 5—9 félévi járadékösszeg, 36 korona 50 fillér után 1897. évi szeptember 26. tól, 36 korona 30 fillér után 1898. évi március 26. tól, 36 korona 30 fillér után 1898. évi szeptember 26. tól, 36 korona 30 fillér után 1899. évi március 26. tól és 36 kor. 30 fillér után 1899. évi szeptember 26. tól járó 6% kamatai, 1 kor. 80 fillér birság, egyes hátralék fejében 7 kor. 30 fill. és 17 korona 10 fillér erejéig feljegyeztetni rendeltetik és egyben a következő árverési hirdetmény bocsátatik ki:

A törökbecsei kir. járásbíró, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a

Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete végrehajtónak Bozsitovác Pája kumáni lakos végrehajtást szenvedő elleni 181 kor. 50 fillér s jár. iránti végrehajtási ügyében, nemkülönben Himler H. törökbecsei lakos 432 kor. 40 fill., 1559 kor. 28 fillér, Dr. Goldmann József nagybecskereki ügyvéd 30 kor. 80 fillér, a kir. államkincstár 99 korona 20 fillér, a nagyszabeni földhitelintézet 66 korona 14 fillér s jár. iránti követelésének behajtása céljából is a területén levő Kumán község határában fekvő 2980. sz. tjkvi A I. 1—4. sor. 1508/b, 2454/b, 3116/b. és (3591—3592/b.) hrsz. a. foglalt 4 hold 454 □-ól szántó 2400 kor. kikiáltási árban 1900. évi április hó 3-ik napján d. e. 9 órakor Kumán község házában árverés alá fog bocsátatni és a kikiáltási áron alul is el fog adatni.

Az árverezni kívánók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban letenni. A bánatpénzül letett értékpapirokat tartozik a vevő az árverés jogerőre emelkedésétől számított 30 nap alatt az ingatlan becsárának 10%-át tevő készpénzzel kicserélni, minek elmulasztása a 10. pont jogkövetkezményét vonja maga után. A bánatpénz lefizetésének kötelezettsége alól azonban a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete, ha az árverezők sorába akar lépni (az 1887. XXVI. t. c., illetőleg az osztr.-magyar bank jelzáloghitelosztálya alapszabályainak ezen törvényben becik kelyezett 11. §. f) pontja értelmében) felmentetik.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt a kir. járásbíró, tkvi irattárban és Kumán község előljáróságánál megtekinthetők.

Kelt Török-Becsén, a kir. járásbíró, tkvi hatóságánál, 1900. évi január hó 25-ik napján.

Szabó,

kir. aljárásbíró.

A pancsovai szolgabírószágtól.

1120. szám 1900.

239—2.1

Pályázati hirdetmény.

Az üresedésbe jött bresztováci községi segédjegyzői állásra ezennel pályázatot hirdetnek.

Ezen állással a következő javadalmazások vannak egybekötve:

Évi 1000 korona fizetés és 6-ól puha tűzifa.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy a törvényben előirt képesítést igazoló és eddigi működésükről szóló bizonyítvánnyal felszerelt kérvényüket 1900. évi március hó 20-ig aláírott hivatalnál nyújtsák be, mert a később beérkező kérvények figyelembe vételét nem fogják.

A választás 1900. évi március hó 21-én d. e. 10 órakor fog T. Bresztovác községében megejtetni.

Pancsován, 1900. évi március hó 4. én.

Jablonszky Miklós,
főszolgabíró.

Hirdetmény.

Nagy-Teremia község képviselő-testülete 39/1899. kgy. számú határozatával kimondotta, hogy a község 4817 holdat kitevő határában levő közös és mezőgazdasági dűlőutak rendezését szakértő mérnök által eszközölteti, miért is felkéretnek mindazon földmérő urak, akik ezen munkát elvállalására hajlandók, hogy zárt ajánlatukat f. évi március hó 20-áig aláírott községi előljáróságánál nyújtsák be.

240—2.1

Nagy-Teremia, 1900. március 5. én.

Nagy-Teremia község előljárósága.

Tűzifa. Kizárólag elsőrendű legfinomabb minőség.

Mérsékelt aron.

Valódi porosz szalon-köszén.

Kapható:

Kurländer Imre-nél Nagybecskerek.

Korona-utca 585/II. (Telefon 35. sz.)

Kurländer-udvar

Gizella-part (Telefon 89. sz.)

44—53.34

A Kurländer-udvarban több célszerűen épített üzlethelyiség kiadandó.

H i r d e t é s e k

felvételnek

a „Torontál“ kiadóhivatalában.